

Protocol Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Blosse opvang en onderwijs

Meldcode met afwegingskader

Inhoud

Inleiding	3
1. Verbeterde Meldcode met afwegingskader	3
2. De twee pijlers van de Meldcode.....	3
3. Overzicht stappen	5
4. Omschrijving van de stappen	6
5. Wettelijke verplichtingen.....	14
6. Participatie van kinderen	17
7. Definities en voorbeelden acute, structurele onveiligheid en disclosure	20
8. Kinddossier	22
9. Verantwoordelijkheden	23
10. Overzicht bijlagen.....	25

Inleiding

De meldcode geeft via een stappenplan aan hoe te handelen wanneer er signalen zijn die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling. Elke stap binnen de routes wordt afzonderlijk toegelicht. Dit protocol is gebaseerd op het voorbeeld-protocol voor de beroepsgroep Kinderopvang en beroepsgroep onderwijs

(<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2018/07/01/toolkit-meldcode-huiselijk-geweld-en-kindermishandeling>)

De route bij signalen van mogelijk geweld- of zedendelict door een collega jegens een kind en de route bij signalen van seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling is te vinden in ons protocol signalen mogelijk geweld- of zedendelict door medewerker of door een kind.

Eenmaal per jaar wordt door het hoofd van de afdeling kwaliteit het gebruik van de meldcode in kaart gebracht. Ook de casussen gebaseerd op het protocol "signalen mogelijk geweld- of zedendelict door medewerker of door een kind" worden in kaart gebracht. Hiervoor wordt *het formulier gebruik meldcode* gebruikt.

1. Verbeterde Meldcode met afwegingskader

Vanaf januari 2019 moeten organisaties met de verbeterde Meldcode en het afwegingskader werken. De verbeterde Meldcode is tot stand gekomen om situaties van onveiligheid beter en eerder in beeld te krijgen. In de Meldcode is in stap 4 en 5 een *afwegingskader* opgenomen. Het afwegingskader bestaat uit vijf vragen.

Om duidelijkheid te krijgen of een onveilige situatie al eerder is gesignaleerd en om deze signalen te kunnen combineren is er bij Veilig Thuis een *radarfunctie* toegevoegd. In de verbeterde Meldcode is ook de *participatie van kinderen* opgenomen. Het gaat hierbij om negen *actiepunten*, en in stap 3 is het gesprek met het kind toegevoegd.

2. De twee pijlers van de Meldcode

De Meldcode is gebaseerd twee pijlers: *Meldnormen* en *Situaties van Onveiligheid*.

Meldnormen: in welke situaties moeten beroepskrachten melden?

Beroepskrachten *moeten* een melding doen bij Veilig Thuis in de volgende situaties:

1. In **alle** gevallen van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid en disclosure.
1. In alle **andere** gevallen waarin de beroepskracht meent dat hij, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
2. Wanneer een beroepskracht die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

Situaties van onveiligheid

In dit afwegingskader zijn er situaties vastgelegd waarin de beroepskracht *altijd* moet melden bij Veilig Thuis. Dit zijn situaties waarbij er sprake is van:

- a. Acute onveiligheid
- b. Structurele onveiligheid
- c. Disclosure/onthulling (d.w.z. kind/volwassene geeft zelf aan slachtoffer te zijn van mishandeling /verwaarlozing)

a) Acute onveiligheid

Een zorgvrager die in direct fysiek gevaar is, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig. Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een professional allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook om het onnodig toedienen of juist nalaten van toedienen van medicijnen.

b) Structurele onveiligheid

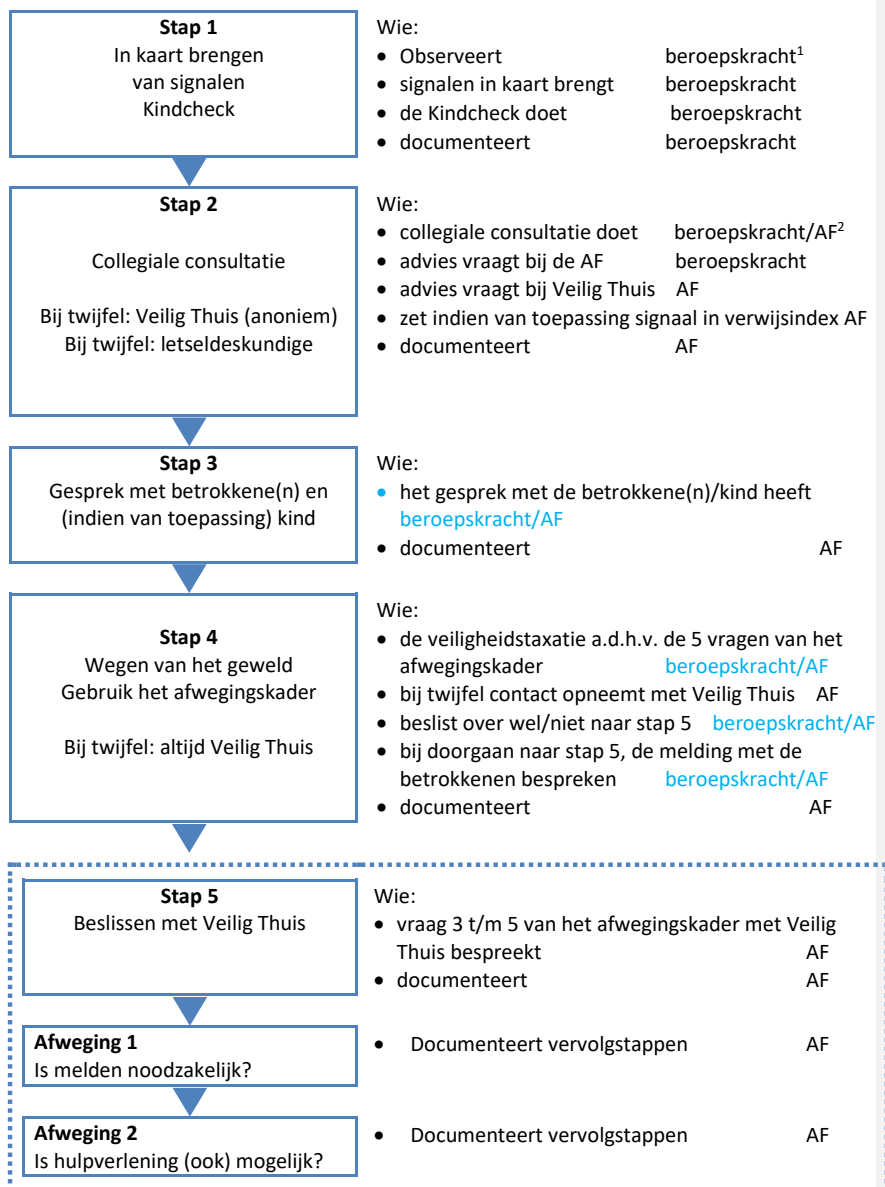
Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of geweld. Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (daderschap en slachtofferschap) in de toekomst.

c) Disclosure / onthulling

Slachtoffers die uit zichzelf een professional om hulp vragen bij huiselijk geweld of kindermishandeling of zich uiten bij een professional zonder hulp te vragen. Deze slachtoffers dienen ook bij Veilig Thuis gemeld te worden. Dit noemen we *disclosure* oftewel: onthulling. Wanneer een kind of volwassene uit zichzelf praat over mogelijk huiselijk geweld en/of kindermishandeling betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. De drie meldnormen zijn te vertalen in vijf afwegingsvragen die u in stap 4 stelt.

Voorbeelden van acute, structurele onveiligheid en disclosure voor deze beroepspraktijk zijn te vinden in hoofdstuk 7.

3. Overzicht stappen

¹ Met beroepskracht wordt bedoeld pedagogisch medewerker of leerkracht

² AF = aandachtsfunctionaris

4. Omschrijving van de stappen

Stap 1: In kaart brengen van signalen

De beroepskracht brengt de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of juist ontkrachten in kaart en legt deze vast. De beroepskracht legt ook alle contacten over de signalen vast, evenals de stappen die worden gezet en de besluiten die worden genomen.

Bij vroegsignalering worden signalen gezien die duiden op een zorgelijke of mogelijk bedreigde ontwikkeling. Zelden zullen deze signalen direct duidelijkheid geven over de oorzaak zoals huiselijk geweld of kindermishandeling. Het is daarom belangrijk om uit te gaan van de signalen die de beroepskracht bij het kind of in de interactie tussen ouder en kind waarneemt. Bij het signaleren van huiselijk geweld of kindermishandeling kan gebruik worden gemaakt van de signalenlijsten en de observatielijst. Zorg wordt standaard 1x per 8 weken in het werkoverleg besproken. Eerdere zorg wordt direct met AF besproken.

Het is gebruikelijk om in deze stap in gesprek te gaan met de ouder tijdens haal- en brengmomenten, tijdens een tien-minutengesprek of op een ander gepland moment. Hierbij gaat het vooral om het benoemen van feitelijkheden en zaken die opvallen. Daarnaast kan het kind in de groep geobserveerd worden alsook de ouder met het kind tijdens contactmomenten.

Alle signalen dienen te worden verzameld waardoor het duidelijker wordt welke zorgen er zijn en of deze zorgen gegronnd zijn. De beroepskracht vraagt de aandachtsfunctionaris om te helpen bij het onderbouwen van de zorgen.

Het is belangrijk dat alles goed registreert wordt. Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren, gespreksvoering met ouders, intern overleg en overleg met externe partijen als Veilig thuis en handelen dienen schriftelijk te worden vastgelegd middels het Formulier Observatie Meldcode. Gespreksverslagen kunnen door betrokkenen worden ondertekend. Er wordt hiervoor een kinddossier (zie hoofdstuk 8) aangelegd, dat in een gesloten kast (met slot) of digitaal (met wachtwoord) wordt bewaard.

Bij de meldcode wordt gebruik gemaakt van onderstaande documentatiemiddelen:

- Werkaantekeningen bij eerste signalen (beroepskracht)
- Registratie signalen in (papieren) kinddossier (beroepskracht/AF)
- Formulier Observatie Meldcode (beroepskracht/AF)
- Registratieformulier bij volgen stappen meldcode (AF)

Instructie gebruik Kindcheck

De AF zet de kindcheck in bij zorg in de meldcode. Kindcheck is onderdeel van de Wet Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Doel van de Kindcheck is om meer kinderen in beeld te brengen die ernstig risico lopen mishandeld of verwaarloosd te worden door de situatie waarin hun ouder(s) verkeert of verkeren.

De Kindcheck vindt plaats in **stap 1 van de meldcode**, meer informatie is te vinden in het hoofdstuk "Wettelijke verplichtingen".

Er gelden specifieke aandachtspunten als er sprake is van (een vermoeden van) eerge relateerd geweld: zie hoofdstuk 5 voor meer informatie.

Noodsituaties

Bij signalen die wijzen op acuut en zodanig ernstig geweld dat het kind of zijn gezinslid daartegen onmiddellijk moet worden beschermd, kan de beroepskracht meteen samen met de AF advies vragen aan Veilig Thuis. Komt men daar, op basis van de signalen, tot het oordeel dat onmiddellijke actie is geboden, dan kan zo nodig in hetzelfde gesprek een melding worden gedaan zodat op korte termijn de noodzakelijke acties in gang kunnen worden gezet om de veiligheid van het kind zoveel mogelijk te waarborgen. In noodsituaties kan overigens ook contact worden gezocht met de Raad voor de Kinderbescherming en/of de politie om hulp worden gevraagd. Per regio is een sociale kaart opgesteld en te vinden op het Blosseveld. Bij een noodsituatie wordt het College van Bestuur geïnformeerd over de beslissing.

Stap 2: Collegiale consultatie

De beroepskracht bespreekt de signalen met de aandachtsfunctionaris. Per kindcentrum is er een aandachtsfunctionaris (zie overzicht aandachtsfunctionarissen).

Vraag bij twijfel advies aan Veilig Thuis of een letseldeskundige. Dit is een taak voor de aandachtsfunctionaris (of dit wordt in overleg met de aandachtsfunctionaris opgepakt). Collegiale (interne) consultatie mag zonder toestemming en is mogelijk met een andere aandachtsfunctionaris, pedagogisch coach, leidinggevende of een collega uit dezelfde groep.

Extern is consult mogelijk met de jeugdverpleegkundige of jeugdarts van het consultatiebureau of de GGD. Tevens kan worden samengewerkt met het Centrum voor Jeugd en Gezin (zie sociale kaarten).

Consult bij Veilig Thuis of deskundige op het gebied van letselduiding

Indien de aandachtsfunctionaris ook maar enige twijfel heeft over de oorzaak van de situatie en/of eventuele mogelijke onveiligheid bij het kind, kan advies worden gevraagd bij Veilig Thuis of een deskundige op het gebied van letselduiding. Veilig Thuis kan een eerste wegging maken of het terecht is dat er zorgen zijn over deze situatie en of er mogelijk sprake kan zijn van huiselijk geweld of kindermishandeling. Ook kan Veilig Thuis worden betrokken als er zorgen zijn over huiselijk geweld waarbij ouders c.q. meerderjarige huisgenoten betrokken zijn. Een letseldeskundige kan worden ingezet ter duiding van letsels waarbij een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling speelt. Zorgvuldig handelen vereist dat de aandachtsfunctionaris bij elk vermoeden nagaat of advies moet worden gevraagd bij Veilig Thuis of een letseldeskundige.

Consult bij zorgadviesteam

Voor het bespreken in het zorgadviesteam wordt een intakegesprek met de ouders en/of aandachtsfunctionaris gevoerd door het maatschappelijk werk of een ander lid van het zorgadviesteam. Door de ouder continu te betrekken en mee in overleg te treden, is de kans groter dat de ouder gemotiveerd is om de situatie te verbeteren en/of hulp te aanvaarden. Om het kind 'open' (niet anoniem) te bespreken in het zorgadviesteam en met andere externe deskundigen is schriftelijke toestemming van de ouder vereist. Indien de beroepskracht/aandachtsfunctionaris in het contact transparant en integer is, is de kans groot dat over deze zaken een open gesprek mogelijk is. In de meeste gevallen wordt toestemming door de ouder gegeven. Gespreksvaardigheid om in gesprek te gaan over zorgen en het vragen om toestemming van de ouder is een specifieke deskundigheid en kan door middel van scholing worden aangeleerd. Ook kan de beroepskracht/aandachtsfunctionaris advies krijgen van Veilig Thuis of het zorgadviesteam over het in gesprek gaan met de ouder. Indien de ouder weigert, kan dit een zorgelijk signaal zijn en moet het worden meegenomen in de wegging (stap 4). Het kind kan overigens anoniem worden besproken wanneer de ouder geen toestemming heeft gegeven, maar dit verdient niet de voorkeur vanwege de eventuele vervolgacties.

Het is belangrijk dat je alles goed registreert. Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen dienen schriftelijk te worden vastgelegd.

Stap 3: Gesprek met betrokkene(n) en kind

De beroepskracht, eventueel samen met de aandachtsfunctionaris, bespreekt de signalen met de ouders, en indien mogelijk met het kind. Het gesprek wordt altijd voorbereid met de aandachtsfunctionaris. Van het gesprek wordt een verslag gemaakt. Ook kan tijdens de voorbereiding ondersteuning worden gevraagd aan Veilig thuis.

Gesprek met ouders

Voor het gesprek met de ouders kunnen de volgende stappen worden gevolgd:

- Leg de ouders het doel uit van het gesprek.
- Beschrijf de feiten die zijn vastgesteld en de waarnemingen die zijn gedaan, geef daarbij geen waardeoordeel of eigen interpretatie.
- Nodig de ouders uit om een reactie hierop te geven.
- Kom pas na deze reactie zo nodig en zo mogelijk met een interpretatie van hetgeen er is gezien, gehoord en/of waargenomen.
- Leg het gesprek vast en laat het indien mogelijk ondertekenen door alle betrokkenen.
- In de meeste gevallen is het onduidelijk wat de oorzaken zijn van de signalen. Nodig de ouders expliciet uit tot het geven van hun mening en vraag door over kindgerelateerde onderwerpen in de thuissituatie. Herkent de ouder de situatie? Hoe gedraagt het kind zich thuis? Hoe reageren de ouders daarop? Hoe gaat het opvoeden thuis? Hoe reageert het kind hierop? Hoe is de ontwikkeling van het kind tot nu toe verlopen? Wat vinden de ouders daarvan? Hoe ervaren de ouders de opvoeding en hun rol als ouders?
- Indien de ouders de zorgen herkennen, kan een begin worden gemaakt met het onderzoeken van kansen en oplossingen. Ouders moeten vaak eerst gemotiveerd worden zodat de zorgen over hun kind gedeeld kunnen worden.

In de meeste gevallen is het onduidelijk wat de oorzaken zijn van de signalen. Door ouders te informeren en informatie uit te wisselen over de ontwikkeling van hun kind, kunnen zorgen verduidelijkt, ontkracht of bekrachtigd worden. Nodig de ouders expliciet uit tot het geven van hun mening en vraag door over kindgerelateerde onderwerpen in de thuissituatie. Herkent de ouder de situatie? Hoe gedraagt het kind zich thuis? Hoe reageren de ouders daarop? Hoe gaat het opvoeden thuis? Hoe reageert het kind hierop? Hoe is de ontwikkeling van het kind tot nu toe verlopen? Wat vinden de ouders daarvan? Hoe ervaren de ouders de opvoeding en hun rol als ouders? Indien de ouders de zorgen herkennen, kan een begin worden gemaakt met het onderzoeken van kansen en oplossingen. Ouders moeten vaak eerst worden gemotiveerd zodat de zorgen over hun kind kunnen worden gedeeld. Het helpt dan om ouders meer informatie te geven over de ontwikkeling van het kind en de effecten voor het kind in de huidige situatie. Vraag naar wat het met de ouders doet. Het benoemen van hun emoties kan de motivatie tot veranderen vergroten. Maak steeds duidelijk dat jullie beiden hetzelfde doel hebben: het beste voor het kind. Als ouders niet te motiveren zijn en de zorgen blijven ontkennen is het raadzaam Veilig Thuis om advies te vragen en een melding te overwegen. Ook kan Veilig Thuis betrokken worden als er zorgen zijn over huiselijk geweld waarbij ouders c.q. meerderjarige huisgenoten betrokken zijn.

Gesprek met kind

Indien besloten wordt om ook met het kind zelf te spreken, is het van belang dat het kind zich veilig genoeg voelt om het gesprek te voeren. De AF en de beroepskracht besluiten samen wie er met het kind in gesprek gaat.

Bij twijfel wordt er advies ingewonnen bij Veilig Thuis. Als hier vanaf wordt geweken zal de AF dat documenteren. Maak hierbij de afweging of het in het belang van het kind zelf is om dit gesprek te voeren. Beloof tijdens een dergelijk gesprek nooit geheimhouding, maar geef wel aan dat de signalen serieus afgewogen zullen worden. Belangrijk is ook dat het kind niet wordt ondervraagd, maar dat het kind met name de ruimte wordt gegeven om zijn verhaal te vertellen. Zie voor verdere informatie hoofdstuk 'Participatie van kinderen'.

Stap 4: Wegen van het geweld en bij twijfel altijd raadplegen van Veilig Thuis
en

Stap 5: Beslissen aan de hand van afwegingskader

De beroepskracht weegt samen met de aandachtsfunctionaris op basis van de signalen, van het (extern) ingewonnen advies en van het gesprek met de ouders het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling. Daarnaast wordt de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling gewogen aan de hand van het afwegingskader en al dan niet in overleg met Veilig Thuis.

Voor de weging is het van belang dat in het dossier de signalen, de gesprekken en de stappen worden beschreven en vastgelegd die al zijn gezet. Bij twijfel over een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling is het verplicht om Veilig Thuis te raadplegen.

Veilig Thuis kan helpen een risicotaxatie (inschatting van risicofactoren) uit te voeren en kan helpen bepalen of het verstandig is zelf hulp te bieden of organiseren of een melding te doen. Het is belangrijk dat je alles goed registreert. Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen dienen schriftelijk te worden vastgelegd. Leidt weging tot de conclusie dat er geen zorgen (meer) zijn, dan kan de Meldcode in stap 4 worden afgesloten.

Het afwegingskader

Afweging 1: Is melden noodzakelijk?

Afweging 2: Is zelf passende en toereikende hulp bieden of organiseren mogelijk?

Het is van belang dat beide afwegingen in deze volgorde worden genomen. Een beroepskracht vraagt zich eerst af of melden noodzakelijk is, aan de hand het afwegingskader. Vervolgens besluit de signalerende beroepskracht of het bieden van hulp tot de mogelijkheden van zowel deze beroepskracht als de betrokkenen behoort. Wanneer melden volgens het afwegingskader noodzakelijk is, zal de tweede beslissingsvraag over eventuele hulp en aan welke voorwaarden deze moet voldoen, in overleg met Veilig Thuis worden beantwoord.

NB. Beroepskrachten in opvang en onderwijs hebben geen hulpverlenende rol. Zij kunnen echter wel hulp organiseren rondom een gezin. Hiervoor kan een beroep gedaan worden op samenwerkingspartners. Beroepskrachten kunnen ouders daarnaast ondersteunen door bijvoorbeeld extra opvang te bieden aan de kinderen en uiteraard kunnen zij aan kinderen een veilige omgeving bieden. Opvang en onderwijs kan van grote toegevoegde waarde zijn aangezien zij goed vinger aan de pols kunnen houden. Zij zien kinderen en ouders immers zeer regelmatig. Onderlinge samenwerking en afstemming binnen onze kindcentra is hierbij erg belangrijk.

Meldnormen: in welke situaties moeten beroepskrachten melden?

Beroepskrachten moeten een melding doen bij Veilig Thuis in de volgende situaties:

Meldnorm 1:

In ALLE gevallen van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid en disclosure.

Meldnorm 2:

In alle ANDERE gevallen waarin de beroepskracht meent dat hij, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren bij (risico's op) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.

Meldnorm 3:

Wanneer een beroepskracht die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling, constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

Het kan zijn dat je zorgen na het gesprek met ouders zijn verminderd of zijn weggenomen. Bijvoorbeeld omdat ouders aangeven dat zij zelf hulp hebben gezocht vanwege problemen in de opvoeding waar zij tegenaan lopen en het moeilijk vinden hiermee om te gaan. In zo'n geval kan besloten worden de meldcode te stoppen. Houd goed vinger aan de pols en biedt ondersteuning aan ouders door er te zijn voor de kinderen én met ouders mee te denken over de problemen in de opvoeding die zij tegenkomen. Hiervoor kunnen ook samenwerkingspartners worden benaderd (zie de sociale kaart).

Vijf afwegingsvragen

Het is van belang dat goed wordt gekeken wanneer de vragen samen met Veilig Thuis moeten worden doorlopen. Als er sprake is van acute en/of structurele onveiligheid of disclosure, moet je melden bij Veilig Thuis en moeten de vragen drie tot en met vijf altijd met Veilig Thuis worden doorlopen. Indien er sprake is van 'weet het niet', ga je uit van 'Nee'.

	1	<i>Heb ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de Meldcode een vermoeden van (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling?</i> Nee: Afsluiten en vastleggen in dossier. Ja: Ga verder met afweging 2.
Meldnorm 1	2	<i>Schat ik op basis van de stappen 1 tot en met 4 van de Meldcode in dat er sprake is van acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid?</i> Nee: Ga verder met afweging 3. Ja: Melden bij Veilig Thuis. De afwegingen 3 tot en met 5 worden samen met Veilig Thuis doorlopen.
Meldnormen 2 en 3	3	<i>Ben ik in staat effectieve hulp te bieden of organiseren om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.</i> Nee: Melden bij Veilig Thuis. Ja: Ga verder met afweging 4.
	4	<i>Aanvaarden de betrokkenen hulp om dreiging van (toekomstig) huiselijk geweld en/of kindermishandeling af te wenden en zijn zij bereid zich hiervoor in te zetten? Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.</i> Nee: Melden bij Veilig Thuis.

	<p>Ja: Hulp bieden of organiseren, ga verder met afweging 5.</p>
5	<p><i>Leidt de hulp binnen de gewenste termijn tot de noodzakelijke resultaten ten aanzien van de veiligheid en/of het welzijn (herstel) van alle betrokkenen?</i> Bij acute onveiligheid en/of structurele onveiligheid wordt deze afweging samen met Veilig Thuis doorlopen.</p> <p>Nee: (Opnieuw) melden bij Veilig Thuis.</p> <p>Ja: Hulp opstarten met afspraken over het volgen van toekomstige (on)veiligheid met betrokkenen en samenwerkingspartners.</p>

Definities en voorbeelden acute, structurele onveiligheid en disclosure

In samenspraak met Veilig Thuis zijn de volgende definities en voorbeelden opgesteld.

Acute onveiligheid

Definitie: Een persoon is in direct fysiek gevaar, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.

Toelichting: Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een beroepskracht allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook het onnodig toedienen van medicijnen of het verrichten van onnodige zorg.

Voorbeelden:

- Door geweld toegebrachte verwonding die medische behandeling behoeft
- (Ernstig) letsel met een vermoeden dat dit is toegebracht, of een poging daartoe
- Poging tot verwurging
- Wapengebruik
- Geweld tijdens de zwangerschap
- (Vermoeden van) seksueel misbruik of seksueel geweld of seksuele exploitatie van kinderen jonger dan 18 jaar
- Acute bedreiging om zichzelf of een naaste (waaronder (ex)-partner, kinderen of familielid) te doden, ernstig letsel toe te brengen of hun vrijheid te benemen (familiedrama, eerwraak, vrouwelijke genitale verminking)
- Onthouden van zorg die acuut de gezondheid bedreigt van -9 maanden tot + 100 jaar, waaronder het onthouden van voedsel
- Als een ouder/verzorger (medische) klachten/aandoeningen bij een kind verzint/aandikt, (medische) onderzoeksgegevens betreffende bij het kind bestaande klachten en afwijkingen vervalst of in het kader van een onderzoek selectief verstrekt of (medische) klachten en
- afwijkingen bij het kind daadwerkelijk veroorzaakt
- Vrijheidsbepalende maatregel voor pleger loopt af zonder dat er afdoende veiligheidsmaatregelen genomen zijn
- Acut onveilige situatie bestaat uit zorg dreigt weg te vallen vanwege suïcidepoging, automutilatie, acut psychiatrisch beeld, intoxicatie door alcohol of drugs
- Noodgedwongen vlucht van huis door (dreiging van) huiselijk geweld
- en/of kindermishandeling.

Structurele onveiligheid

Definitie: Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of van geweld.

Toelichting: Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (plegerschap en slachtofferschap) in de toekomst. In de afweging of sprake is van structurele onveiligheid is ten minste over de volgende factoren informatie nodig: herhaling van geweld/onveiligheid, oudersignalen en eventuele kindsignalen/signalen van slachtoffers.

Voorbeelden:

- Minderjarigen die opgroeien bij ouders met zodanig ernstige problematiek ten gevolge van verstandelijke beperking, middelenverslaving, psychische problematiek dat de fysieke en emotionele veiligheid van het kind bij herhaling en/of voortdurend wordt bedreigd en de ontwikkelmogelijkheden van deze minderjarigen structureel ingeperkt worden.
- Vergelijkbare situaties met kwetsbare ouderen en een mantelzorger.
- Escalerende vormen van stalking in partnerrelaties.

Disclosure

Definitie: Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen of zich uiten bij (mogelijk) huiselijk geweld en/of kindermishandeling

Toelichting: Wanneer een slachtoffer, kind of volwassene, uit zichzelf een beroepskracht om hulp vraagt bij mogelijk huiselijk geweld en/of kindermishandeling of zich hierover uit zonder hulp te vragen, betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. Het met onvoldoende voorbereiding met de ouders/pleger(s) bespreken van de (door het slachtoffer) geuite zorgen kan leiden tot (verergering van) situaties van acute of structurele onveiligheid. Dit geldt uitdrukkelijk ook voor specifieke vormen van huiselijk geweld zoals (ex)partnerstalking, huwelijksdwang, eerge relateerd geweld en ouderenmishandeling. Een professionele norm tot melden betekent in dit geval zorgvuldige afstemming over de vervolgacties tussen de beroepskracht, Veilig Thuis en het slachtoffer.

Als de zorgen blijven bestaan dan wordt in stap 5 besloten, op basis van het afwegingskader, of melden noodzakelijk is én of het mogelijk is om passende hulp te organiseren. Het gesprek met de betrokkenen over het melden wordt voorbereid in overleg met Veilig Thuis. AF kan tevens overleg plegen met een andere AF en/of College van Bestuur.

Wanneer is hulpverlening (ook) mogelijk?

Nadat is besloten of een melding noodzakelijk is zal ook worden besloten, bij voorkeur door de aandachtsfunctionaris, of de beroepskracht hulp kan bieden/organiseren. Daarvoor gelden de volgende vereisten:

Vereisten voor het organiseren of bieden van goede hulp bij geweld:

- Er is voldoende zicht op (on)veiligheid
- Er is voldoende zicht op onveilige gebeurtenissen in het verleden (waaronder eerdere meldingen)
- Alle betrokken beroepskrachten hebben de focus op het stoppen van geweld en een (duurzaam) herstel van de veiligheid. Er wordt gewerkt aan het herstel van directe veiligheid en het wegnemen van de oorzaken van geweld
- Hulp is gericht op het versterken van de veerkracht en het herstel van de schade die is veroorzaakt door (de dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling bij de betrokkene(n)
- Er is sprake van een gezamenlijke analyse en plan met doelen en evaluatiemomenten van de beroepskrachten. Dit plan is op maat gemaakt met alle betrokkenen binnen het gezin of

huishouden, waarbij de doelen van begeleiding en/of hulpverlening helder zijn gesteld

- Indien meerdere beroepskrachten betrokken zijn, zijn er afspraken over samenwerking en casusregie op de veiligheid (en multidisciplinaire) hulpverlening.

Hulp bieden/organiseren is onvoldoende mogelijk indien de beroepskracht binnen de (samenwerkings)mogelijkheden van diens organisatie:

- Onvoldoende zicht heeft op (on)veiligheid in het heden
- Onvoldoende zicht kan krijgen op onveilige gebeurtenissen in het verleden (waaronder eerdere meldingen)
- Onvoldoende mogelijkheden heeft om passende en samenhangende hulp te bieden met veiligheid als resultaat
- Constateert dat onveiligheid niet stopt of zich herhaalt

Melden

Bespreek de melding vooraf met de ouders. Leg uit waarom Blossse van plan is deze melding te gaan doen en wat het doel daarvan is. Blijf in het gesprek bij de feiten en constatering en voorkom interpretaties of waardeoordelen.

1. Vraag de ouders uitdrukkelijk om een reactie;
2. In geval van bezwaren van de ouders, overleg op welke wijze er tegemoet kan worden gekomen aan deze bezwaren en leg dit in het document vast;
3. Is dat niet mogelijk, weeg de bezwaren dan af tegen de noodzaak om het kind, de ouders en/of mogelijke gezinsleden te beschermen tegen het geweld of de kindermishandeling. Dit gebeurt in overleg met Veilig thuis. Betrek in alle afwegingen de aard en de ernst van het geweld en de noodzaak om het kind, de ouders en/of mogelijke gezinsleden door het doen van een melding daartegen te beschermen;
4. Doe een melding indien naar het oordeel van Blossse de bescherming van de ouder of zijn gezinslid de doorslag moet geven.

Van contacten met de ouders over de melding kan worden afgezien:

- als de veiligheid van het kind, één van de ouders, die van de beroepskracht zelf, en/of die van een ander in het geding is; of
- als er goede redenen zijn om te veronderstellen dat de ouders daardoor het contact met Blossse zal verbreken.

Indien na enige periode onvoldoende verbetering zichtbaar is, is het van belang opnieuw contact op te nemen met het Veilig thuis en eventueel opnieuw een melding te doen. Het Veilig thuis adviseert, indien nodig, meerdere keren contact op te nemen indien er onvoldoende verbetering of verslechtering te zien is.

5. Wettelijke verplichtingen

Beroepsgeheim en wettelijk meldrecht

Algemene zwijgplicht

Iedere beroepskracht die individuele cliënten (jeugd)hulp, zorg, steun of een andere vorm van begeleiding biedt heeft een beroepsgeheim. Dit geldt ook voor beroepskrachten in de kinderopvang en onderwijs. Deze zwijgplicht, zoals het beroepsgeheim ook wel wordt genoemd, verplicht de beroepskracht om, kort gezegd, geen informatie over kinderen en ouders aan derden te verstrekken, tenzij daarvoor toestemming bestaat. Voor de kinderopvang en onderwijs geldt dat hiervoor dus toestemming van ouders noodzakelijk is. Doel van het beroepsgeheim is de drempel voor de toegang tot de hulpverlening zo laag mogelijk te maken en de cliënt het vertrouwen te geven dat hij vrijuit kan spreken. Het beroepsgeheim of de zwijgplicht is een belangrijke voorwaarde voor effectieve hulpverlening. De vertrouwensrelatie is van wezenlijk belang. Toch kunnen er situaties zijn waarin de problematiek zo ernstig is dat het doorbreken van het beroepsgeheim noodzakelijk is. Dit is het geval bij ernstige vormen van huiselijk geweld of kindermishandeling, waarbij de betrokkenen zelf niet of onvoldoende mee kunnen of willen werken.

Met opmerkingen [AD1]: klopt dit?

Wettelijk meldrecht

Iedere beroepskracht met een beroepsgeheim of een andere zwijgplicht heeft het wettelijk recht om, zo nodig zonder toestemming van (de ouders van) hun cliënt, vermoedens van kindermishandeling of huiselijk geweld, bij Veilig Thuis te melden. Daarnaast omvat het meldrecht het recht voor de beroepskracht om, zonder toestemming van de cliënt, op verzoek van Veilig Thuis informatie over betrokkene te verstrekken. De regels voor het verbreken van het beroepsgeheim gelden voor alle situaties waarin een cliënt zich in een ernstige situatie bevindt. Voor een zorgvuldige besluitvorming is het noodzakelijk dat de beroepskracht de situatie, voordat hij zijn besluit neemt, bespreekt met een deskundige collega en zo nodig ook (op basis van anonieme cliëntgegevens) advies vraagt aan Veilig Thuis. Verder is het van belang dat de aanwezigheid van voldoende relevante feiten of signalen en zorgvuldige verzameling van deze feiten en signalen aantoonbaar is, en dat er een zorgvuldige en concrete afweging van belangen is geweest. NB: Het wettelijk meldrecht geldt ook als er alleen meerderjarigen bij het huiselijk geweld zijn betrokken.

Evaluatie van de meldcode

In de kwartaalgesprekken tussen CvB en leidinggevenden in de casussen t.a.v. de meldcode ene gespreksonderwerp. Ook worden in de kwartaalrapportages het aantal keren dat de meldcode is gehanteerd benoemd. De aandachtsfunctionaris (stichtingsbreed) zorgt voor een kort schriftelijk jaarverslag op welke wijze de implementatie en de werking van de meldcode in het komend jaar kan worden bevorderd en welk aandeel de directie/bestuurder en de aandachtsfunctionaris hierin zullen hebben.

Deskundigheidsbevordering

Blosse biedt regelmatig trainingen en andere vormen van deskundigheidsbevordering aan beroepskrachten aan, zodat zij voldoende kennis en vaardigheden ontwikkelen en ook op peil houden voor het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling en voor het zetten van de stappen van de meldcode. Nieuwe medewerkers krijgen binnen 1 jaar een training meldcode aangeboden.

De meldcode is minimaal 1x er jaar een vast onderwerp op de werkoverleggen.

Documentatie en vertrouwelijke informatie

Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen worden schriftelijk vastgelegd door de beroepskracht en/of aandachtsfunctionaris. Tevens is het van belang dat er

met de gegevens vertrouwelijk wordt omgegaan. Signalen die kunnen duiden op kindermishandeling worden in het kinddossier opgenomen. Het kinddossier wordt bewaard in een gesloten kast of digitaal achter een wachtwoord.

Om het kind 'open' (niet anoniem) te bespreken met andere externe deskundigen is schriftelijke toestemming van de ouder vereist (Toestemmingsformulier informatie uitwisselen). Bij het vragen toestemming is het van belang om ouders te informeren over wat je gaat bespreken. Mondelinge toestemming is tevens rechtsgeldig. Het is dan wel van belang om de toestemming te verwerken in [het dossier/notulen van overleggen](#).

Veilig thuis of gezinsvoogd neemt contact op

Veilig thuis of een gezinsvoogd kan contact opnemen met Blossse als zij onderzoek doen naar kindermishandeling of huiselijk geweld. Veilig thuis/gezinsvoogd mag te allen tijde informatie opvragen. [Wij hebben informatie plicht naar een gezinsvoogd, Veilig Thuis heeft een informatierecht](#). Let op: bij een gezinsvoogd moet het kind onder toezicht stelling staan (OTS). Dit vraag je aan de gezinsvoogd en noteer in je eigen aantekeningen. Als Veilig thuis/gezinsvoogd belt vragen wij hun telefoonnummer en bellen wij terug om zekerheid te hebben over het feit dat het Veilig thuis/ gezinsvoogd belt. Als een beroepskracht de telefoon aanneemt overlegt zij eerst met een leidinggevende. In de eerste instantie zullen wij Veilig thuis/gezinsvoogd vragen om de vragen op de mail te zetten zodat de leidinggevende kan antwoorden. Indien dit niet mogelijk is, bijvoorbeeld wegens spoed, wordt er telefonisch antwoord gegeven op de vragen.

Evaluatie meldcode

Eenmaal per jaar wordt de meldcode geëvalueerd. Er wordt in kaart gebracht hoe vaak vermoedens van kindermishandeling binnen Blossse voorkomt/hoe vaak de meldcode wordt toegepast en op welke wijze daarmee wordt omgegaan. Zo nodig worden verbeteringen in afspraken en/of procedures aangebracht.

Verwijsindex risicojongeren

[Binnen Blossse werken we niet met de verwijsindex.](#)

Eergerelateerd geweld

Er gelden specifieke aandachtspunten als er sprake is van (een vermoeden van) eergerelateerd geweld. Zo dient men in deze zaken altijd een deskundige te raadplegen, omdat het collectieve karakter van deze vorm van geweld specifieke expertise vraagt. Je kunt een op het gebied van eergerelateerd geweld deskundige raadplegen of Veilig Thuis.

Bij acute bedreiging van de veiligheid worden de stappen versneld, zo nodig binnen een uur. Denk hierbij aan (vermoedens van) een gedwongen huwelijk, achterlating, eerwraak die op (zeer) korte termijn dreigen plaats te vinden. Niet ingrijpen kan leiden tot moeilijk of niet omkeerbare situaties. Neem in dergelijke gevallen direct contact op met een aandachtsfunctionaris eergerelateerd geweld bij de politie of Veilig Thuis (zie sociale kaarten op het Blossseveld).

Kindcheck

De Kindcheck geldt voor alle professionals die onder de Wet verplichte Meldcode vallen. De Kindcheck is gericht op professionals die contacten hebben met volwassen cliënten en niet met hun (klein-)kinderen, en daarom ook niet beschikken over kindsignalen.

De Kindcheck is in alle gevallen aan de orde waarin de professional zich, vanwege de ernstige situatie van zijn volwassen cliënt, zorgen maakt over mogelijk aanwezige minderjarige

kinderen. De Kindcheck geldt als een professional meent dat er, vanwege de toestand van zijn volwassen cliënt, risico's zijn op ernstige schade voor kinderen of een bedreiging van de veiligheid van kinderen die afhankelijk zijn van de zorg van cliënt. Zo geldt de Kindcheck bijvoorbeeld in geval van een ernstige (chronische) depressie, zware verslaving, (dreigende) huisuitzetting, geweld tussen huisgenoten, suicidepoging.

NB:

- Ook het contact met een adolescent waarbij de professional zich zorgen maakt over eventueel aanwezige broertjes en zusjes in het gezin kan aanleiding zijn voor het uitvoeren van de Kindcheck.
- De Kindcheck geldt ook voor zwangere vrouwen.

6. Participatie van kinderen

Voor kinderen die mishandeld, verwaarloosd of seksueel misbruikt worden, is het essentieel dat zij gezien en gehoord worden door volwassenen in hun omgeving die (professioneel) betrokken zijn en die zij vertrouwen. Naast dit hoofdstuk kan voor verdere de *“Handreiking Participatie van kinderen in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling”* (VWS, 2018) geraadpleegd worden.

1. Termen

In dit hoofdstuk wordt er gesproken over kind en ouder.

2. Informatie over het proces

De AF voert het gesprek met het kind. De AF zal onderstaande informatie verstrekken zodat het kind goed geïnformeerd een mening kan vormen. Het is van belang om dit feitelijk en objectief zonder oordeel te doen.

- Wie wat aan het doen is.
- Waarom diegene dit aan het doen is.
- Wanneer dit gebeurt.
- Wat de zorgen zijn.
- Welke besluiten er genomen worden, door wie, over wat, redenen en wanneer.
- Wanneer het kind terugkoppeling krijgt van wie en waarover.
- Mogelijkheden voor het kind voor participatie, meedenken, mening geven.
- Recht op klacht of verzet.

3. Informatie over veilig opgroeien

De AF voert het gesprek met het kind. De AF zal onderstaande informatie verstrekken zodat het kind goed geïnformeerd een mening kan vormen:

- Uitleg over hun recht om veilig op te groeien en over wat normaal is in de omgang tussen ouders en kinderen. Dat conflicten anders beëindigd kunnen worden dan met psychisch en/of fysiek geweld.
- Het is van belang dat kinderen te horen krijgen dat wat zij meemaken redenen kan zijn voor een interventie, en dat die interventie in de meeste gevallen niet (direct) betekent dat een kind of ouder uit huis geplaatst wordt.
- Ontschuldigen van kind. Als kinderen horen dat zij het recht hebben op te groeien zonder geweld kan dat kinderen helpen om het in het juiste perspectief te plaatsen en hen te ‘ontschuldigen’. Het is daarbij belangrijk kinderen te vertellen dat kinderen liefde, respect en bescherming van hun ouders/verzorgers nodig hebben om gezond op te kunnen groeien en dat het niet goed is voor kinderen als zij vaak bang zijn of zich zorgen maken over hun eigen of iemand anders veiligheid. Als mishandelde kinderen over de informatie beschikken dat wat zij meemaken niet mag, kan dat tegenwicht bieden aan de van huis uit meegekregen informatie dat dit normaal is. Deze informatie kan nieuw of verrassend zijn, of in ieder geval anders dan zij tot dan toe dachten. Om te voorkomen dat kinderen in verwarring achterblijven, is het belangrijk deze informatie goed in te kaderen en er follow-up aan te geven: kom erop terug, zorg dat het in vervolgcases terugkomt en informeer bijvoorbeeld Veilig Thuis welke informatie het kind hierover gekregen heeft en hoe het kind hierop reageerde.

4. Recht op eigen mening

De AF informeert het kind over het recht om betrokken te worden, het recht op een eigen mening te geven en de mogelijkheden daarvan. Het is belangrijk open en eerlijk te vertellen op welke momenten en waarover kinderen hun mening kunnen geven en op welke manier die meegewogen wordt. Enerzijds om een eventuele teleurstelling te voorkomen: als kinderen

immers denken dat zij mogen beslissen, kan het tegenvallen als professionals zich genoodzaakt zien andere keuzes te maken. Anderzijds om te voorkomen dat kinderen het als een te zware last ervaren: de verantwoordelijkheid voor de te nemen besluiten liggen niet bij hen, maar bij professionals.

Als kinderen in het begin van het traject om welke reden dan ook besluiten niet te willen participeren, betekent dat niet dat zij dat op latere momenten ook niet willen. In de verschillende fasen van handelen bij vermoedens van kindermishandeling is het van belang dat professionals kinderen op de hoogte blijven houden van de verschillende beslissingen die genomen moeten worden, hen telkens de mogelijkheid bieden hun mening te geven en helpen een keuze te maken of en hoe zij willen participeren. Wanneer zij in een eerdere fase niet wilden participeren, kunnen zij hier later in het proces wellicht wel aan toe zijn.

5. Vragen en luisteren naar de visie van het kind

De AF informeert en luistert naar de visie van het kind. Het is van belang dat de visie van kinderen gedurende het hele traject over alle beslissingen die hen raken wordt gehoord en meegewogen. Naast de oplossingen die kinderen zelf zien, zullen professionals ook zelf oplossingen aandragen om de veiligheid te herstellen. Dat is belangrijk voor kinderen, maar kan ook professionals waardevolle input geven. Denk hierbij aan:

- De mening van het kind over bestaande zorgen.
- De door het kind geopperde oplossingen.
- De mening over voorgestelde beslissingen.
- Uitleg/overleg over de manier en momenten waarop het kind kan participeren.

6. De mening van het kind in de besluitvorming

Kinderen moeten niet alleen de mogelijkheid krijgen hun visie te geven, er moet ook iets gedaan worden met wat zij vertellen. Hoe zwaar en op welke manier hun mening precies meeweegt in het uiteindelijke besluit hangt van verschillende factoren af. Het is belangrijk aan kinderen uit te leggen dat professionals niet kunnen beloven dat een besluit ook hetgeen is wat een kind wil, bijvoorbeeld omdat daarmee de veiligheid van het kind onvoldoende gewaarborgd lijkt te zijn of omdat een oplossing niet haalbaar is.

Wat professionals wel kunnen beloven is dat zij in samenspraak met een kind een besluit nemen. Door niet alleen zelf oplossingen aan te dragen en de mening van kinderen daarop te vragen, maar ook nieuwsgierig te zijn naar de oplossingen die kinderen zelf zien en daarover te praten, ontstaat een gezamenlijke gedragen beslissing. En bovendien kan juist de mening en visie van hun kinderen ervoor zorgen dat ouders inzien dat er zorgen zijn en dat er iets moet veranderen. De effecten en de motivatie voor verandering is voor ouders vaak vele malen groter als ze van hun eigen kind horen dat die zich zorgen maakt dan dat een professional zegt dat het niet goed gaat thuis. Als professionals anders moeten beslissen dan kinderen wensen, is het belangrijk dat kinderen uitleg krijgen over de redenen daarvoor.

7. Route bij disclosure

In het geval van disclosure zal de AF de route bespreken met het kind. Hierbij kunnen de punten 1 t/m 6 ter ondersteuning worden gebruikt. Als kinderen onthullen dat ze thuis in de knel zitten, dan hebben zij een belangrijke drempel overwonnen. Het kan ook betekenen dat zij een acute crisis ervaren. Een gepaste reactie, dat wil zeggen het kind geloven en steunen, is niet alleen cruciaal om te voorkomen dat kinderen terug kruipen in hun schulp en er weer het zwijgen toe doen, maar ook uit een oogpunt van gezondheid.

Het is van belang dat de AF duidelijk is over wat zij vanuit hun rol en verantwoordelijkheden kunnen betekenen voor een kind. Een belofte om het geheim te houden kan je bijvoorbeeld niet toezeggen. De AF zal in ieder geval bespreken dat er direct contact met Veilig Thuis komt en dat ze daarna samen vervolgstappen bepalen.

8. Steun

Na een overdracht en/of melding houdt de AF contact met Veilig Thuis en eventuele (andere) hulpverlening. Er wordt daarnaast steun geboden aan het kind.

Om kinderen te helpen omgaan met gevoelens van stress, is het belangrijk dat professionals hun handelen richten op de volgende drie pijlers:

- Bieden van veiligheid: door voorspelbaar te zijn, structuur te bieden en duidelijkheid te geven, bieden professionals een omgeving (fysieke veiligheid) en sfeer (psychische veiligheid) waarin kinderen zich kunnen ontspannen
- Stimuleren van relaties: omvat zowel een positieve relatie met volwassenen als met leeftijdsgenoten, zodat een kind anderen (weer) leert vertrouwen, zich gezien voelt en zich onderdeel kan voelen van een groep
- Hanteren van emoties en gedrag: door kinderen te leren hun emoties en gedrag beter te begrijpen, impulsen te beheersen en zich op een gepastere manier te uiten.

9. Tips voor gesprek

Naast dit hoofdstuk kan ook de *“Handreiking Participatie van kinderen in de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling”* (VWS, 2018) geraadpleegd worden. Deze is te vinden op het Blosseveld. Daarnaast kan er contact gezocht worden met Veilig Thuis voor tips en adviezen.

7. Definities en voorbeelden acute, structurele onveiligheid en disclosure

In samenspraak met Veilig Thuis zijn standaard definities en voorbeelden opgesteld.

Acute onveiligheid

Definitie	Een persoon is in direct fysiek gevaar, diens veiligheid is de komende dagen niet gegarandeerd en hij of zij heeft direct bescherming nodig.
Toelichting	Bij het afwegen van signalen van huiselijk geweld en/of kindermishandeling schat een beroepskracht allereerst en voortdurend in of een betrokkene acuut (levens)gevaar loopt. Dit betreft de aanwezigheid van fysiek of seksueel geweld (met of zonder letsel) of, in geval van zorgafhankelijke kinderen of (oudere) volwassenen, de afwezigheid van de meest basale verzorging (waaronder eten, drinken, kleding en onderdak) maar bijvoorbeeld ook het onnodig toedienen van medicijnen of het verrichten van onnodige zorg.
Voorbeelden	Door geweld toegebrachte verwonding die medische behandeling behoeft. (Ernstig) letsel met een vermoeden dat dit is toegebracht, of een poging daartoe. Poging tot verwurging. Wapengebruik. Geweld tijdens de zwangerschap. (Vermoeden van) seksueel misbruik of seksueel geweld of seksuele exploitatie van kinderen jonger dan 18 jaar. Acute bedreiging om zichzelf of een naaste (waaronder (ex)-partner, kinderen of familielid) te doden, ernstig letsel toe te brengen of hun vrijheid te benemen (familiedrama, eerwraak, vrouwelijke genitale verminking). Onthouden van zorg die acuut de gezondheid bedreigt van -9 maanden tot 100 jaar, waaronder het onthouden van voedsel. Als een ouder/verzorger (medische) klachten/aandoeningen bij een kind verzint/aandikt, (medische) onderzoeksgegevens betreffende bij het kind bestaande klachten en afwijkingen vervalst of in het kader van een onderzoek selectief verstrek of (medische) klachten en afwijkingen bij het kind daadwerkelijk veroorzaakt. Vrijheidsbeperkende maatregel voor pleger loopt af zonder dat er afdoende veiligheidsmaatregelen genomen zijn. Acuut onveilige situatie bestaat of zorg dreigt weg te vallen vanwege suïcidepoging, automutilatie, acuut psychiatrisch beeld, intoxicatie door alcohol of drugs. Noodgedwongen vlucht van huis door (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.

Structurele onveiligheid

Definitie	Er is sprake van herhaling of voortduren van onveilige situaties of van geweld.
Toelichting	Een voorgeschiedenis van huiselijk geweld of kindermishandeling is de belangrijkste voorspeller voor voortduren van onveiligheid (daderschap en slachtofferschap) in de toekomst. In de afweging of sprake is van structurele onveiligheid is ten minste over de volgende factoren informatie nodig: herhaling van geweld /onveiligheid, oudersignalen en eventuele kindsignalen/signalen van slachtoffers.
Voorbeelden	<p>Minderjarigen die opgroeien bij ouders met zodanig ernstige problematiek ten gevolge van verstandelijke beperking, middelenverslaving, psychische problematiek dat de fysieke en emotionele veiligheid van het kind bij herhaling en/of voortdurend wordt bedreigd en de ontwikkelmogelijkheden van deze minderjarigen structureel ingeperkt worden.</p> <p>Door geweld toegebrachte verwonding die medische behandeling behoeft.</p> <p>Poging tot verwurging.</p> <p>Wapengebruik.</p> <p>Geweld tijdens de zwangerschap.</p> <p>(Vermoeden van) seksueel misbruik of seksueel geweld of seksuele exploitatie van kinderen jonger dan 18 jaar.</p> <p>Acute bedreiging om zichzelf of een naaste (waaronder (ex)-partner, kinderen of familielid) te doden, ernstig letsel toe te brengen of hun vrijheid te benemen (familiedrama, eerwraak, vrouwelijke genitale verminking).</p> <p>Onthouden van zorg die acuut de gezondheid bedreigt van -9 maanden tot + 100 jaar, waaronder het onthouden van voedsel.</p> <p>Als een ouder/verzorger (medische) klachten/aandoeningen bij een kind verzint/aandikt, (medische) onderzoeksgegevens betreffende bij het kind bestaande klachten en afwijkingen vervalst of in het kader van een onderzoek selectief verstrekt of (medische) klachten en afwijkingen bij het kind daadwerkelijk veroorzaakt.</p> <p>Vrijheidsbeperkende maatregel voor pleger loopt af zonder dat er afdoende veiligheidsmaatregelen genomen zijn.</p> <p>Acuut onveilige situatie bestaat of zorg dreigt weg te vallen vanwege suïcidepoging, automutilatie, acuut psychiatrisch beeld, intoxicatie door alcohol of drugs.</p> <p>Noodgedwongen vlucht van huis door (dreiging van) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.</p> <p>(Ernstig) letsel met een vermoeden dat dit is toegebracht, of een poging daartoe.</p> <p>Ernstige verwaarlozing die voor jonge opgroeiende kinderen blijvende schade kan veroorzaken.</p> <p>Minderjarigen die een hoog schoolverzuim hebben.</p> <p>Minderjarigen die stelselmatig getuige zijn van huiselijk geweld.</p> <p>Minderjarigen die geregeld fysiek mishandeld worden.</p> <p>Psychische en/of fysieke mishandeling door escalerende vormen van langdurige staking in partnerrelaties.</p>

Disclosure

Definitie	Slachtoffers die uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen of zich uiten bij (mogelijk) huiselijk geweld en/of kindermishandeling.
Toelichting	Wanneer een slachtoffer, kind of volwassene, uit zichzelf een beroepskracht om hulp vragen bij mogelijk huiselijk geweld en/of kindermishandeling of zich hierover uit, zonder hulp te vragen, betekent dit veelal dat het (minderjarige) slachtoffer een acute crisis ervaart en vreest voor de veiligheid en/of het welzijn van zichzelf of gezinsleden. Het met onvoldoende voorbereiding met de ouders/pleger(s) bespreken van de (door het slachtoffer) geuite zorgen kan leiden tot (verergering van) situaties van acute of structurele onveiligheid. Dit geldt uitdrukkelijk ook voor specifieke vormen van huiselijk geweld zoals (ex-)partnerstalking, huwelijksdwang, eengerelateerd geweld en ouderenmishandeling. Een professionele norm tot melden betekent in dit geval zorgvuldige afstemming over de vervolgacties tussen de beroepskracht, Veilig Thuis en het slachtoffer.

8. Kinddossier

Bij dossiervorming zijn onderstaande zaken van belang.

- Documentatie wordt bewaard in een gesloten kast (met slot) of digitaal (op de server)
- In een kinddossier kunnen de volgende gegevens vastgelegd worden:
  - datum, plaats, situatie en overige aanwezigen;
  - observaties van het kind;
  - signalen die duidelijk maken welke zorgen gezien en gehoord worden;
  - eventuele signalen die een vermoeden van seksueel grensoverschrijdend gedrag bevestigen of ontcrachten;
  - contacten over de signalen;
  - gespreksvoering met ouder(s)/betrokkenen/intern overleg/overleg externe partijen;
  - gegevens die verstrekt zullen worden, aan wie en wat de reden daarvoor is;
  - stappen die worden gezet;
  - wat er ondernomen is om toestemming te krijgen, indien de ouder geen toestemming geeft voor uitwisselen van gegevens;
  - besluiten die worden genomen;
  - vervolgaantekeningen over het verloop.
- Beschrijf de signalen zo feitelijk mogelijk:
  - Worden ook hypothesen en veronderstellingen vastgelegd, vermeld dan uitdrukkelijk dat het gaat om een hypothese of veronderstelling. Maak een vervolgaantekening als een hypothese of veronderstelling later wordt bevestigd of ontcracht.
  - Vermeld de bron als er informatie van derden wordt vastgelegd.

9. Verantwoordelijkheden

Het College van Bestuur

- zorgt ervoor dat er voldoende deskundigen intern en extern beschikbaar zijn om de beroepskrachten te kunnen ondersteunen bij het signaleren en het zetten van de stappen van de meldcode
- draagt eindverantwoordelijkheid voor de uitvoering van de meldcode en het eventueel doen van een melding
- investeert in de opleidingen voor aankomend beroepsbeoefenaren: zorgt voor kennis en vaardigheden inzake het herkennen van en omgaan met een vermoeden van seksueel misbruik, waarbij de ontwikkeling van de seksualiteit van kinderen en het bespreekbaar maken van de eigen normen en waarden aan de orde komt
- investeert in nascholing van zittend personeel (staf/management en beroepskrachten)
- investeert in een open aanspreekcultuur binnen Blosse
- investeert in een goede 'zorgstructuur' binnen Blosse

De aandachtsfunctionaris stichtingsbreed (=hoofd Kwaliteit)

- functioneert als vraagbaak voor algemene informatie over de meldcode kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag
- heeft kennis van de stappen volgens de meldcode
- stelt taken vast van een ieder (wie doet wat wanneer) en legt deze in de meldcode vast
- voert de aansluiting van de meldcode op de werkprocessen uit
- voert de aansluiting van de meldcode op de zorgstructuur uit
- legt samenwerkingsafspraken vast met ketenpartners
- evalueert jaarlijks de meldcode
- biedt regelmatig trainingen en andere vormen van deskundigheidsbevordering aan aan beroepskrachten, zodat zij voldoende kennis en vaardigheden ontwikkelen en ook op peil houden voor het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling en voor het zetten van de stappen van de meldcode
- laat de meldcode en bijbehorende routes aansluiten op de werkprocessen binnen de Blosse
- evalueert de werking van de meldcode regelmatig en zet zo nodig acties in gang om de toepassing van de meldcode te optimaliseren
- geeft binnen Blosse en onder ouders bekendheid aan het doel en de inhoud van de meldcode
- maakt afspraken over de wijze waarop Blosse haar beroepskrachten zal ondersteunen als zij door ouders in of buiten rechte worden aangesproken op de wijze waarop zij de meldcode toepassen
- maakt afspraken over de wijze waarop [naam kinderopvangorganisatie] de verantwoordelijkheid opschaalt indien de signalering en verwijzing voor een kind stagneert

De aandachtsfunctionaris per Kindcentrum:

- functioneert als vraagbaak voor algemene informatie over de meldcode kindermishandeling en grensoverschrijdend gedrag
- herkent signalen die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld
- heeft kennis van de stappen volgens de meldcode
- stelt taken vast van een ieder (wie doet wat wanneer) en legt deze in de meldcode vast
- neemt deel aan het zorgadviesteam (indien dit beschikbaar is)
- voert de aansluiting van de meldcode op de werkprocessen uit
- voert de aansluiting van de meldcode op de zorgstructuur uit

- legt samenwerkingsafspraken vast met ketenpartners
- coördineert de uitvoering van de meldcode bij een vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling
- waakt over de veiligheid van het kind bij het nemen van beslissingen
- neemt zo nodig contact op met Veilig Thuis voor advies of melding
- evalueert de genomen stappen met betrokkenen
- ziet toe op zorgvuldige omgang met de privacy van het betreffende gezin
- ziet toe op dossiervorming en verslaglegging.

De beroepskracht:

- herkent signalen die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld
- overlegt met de direct leidinggevende en/of aandachtsfunctionaris bij zorg over een kind aan de hand van waargenomen signalen die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld
- voert afspraken uit die zijn voortgekomen uit het overleg met de direct leidinggevende en/of aandachtsfunctionaris, zoals observeren of een gesprek met de ouder
- bespreekt de resultaten van deze ondernomen stappen met de direct leidinggevende en/of aandachtsfunctionaris.

Het CvB, de leidinggevenden, de beroepskrachten en de aandachtsfunctionarissen zijn niet verantwoordelijk voor:

- het vaststellen of er al dan niet sprake is van kindermishandeling of huiselijk geweld
- het verlenen van professionele hulp aan ouder of kind (begeleiding).

10. Overzicht bijlagen

Bijlagen te vinden op het Blosseveld:

- Meldingsformulier Veilig Thuis
- Formulier gebruik meldcode
- Formulier observatie meldcode
- Signalenlijst 0-4 jaar
- Signalenlijst 4-12 jaar
- Overzicht aandachtsfunctionarissen per kindcentrum Blosse
- Sociale kaarten
  - o Regio Egmond en Groet
  - o Regio Heiloo en Limmen
  - o Regio Heerhugowaard
  - o Regio Schagen en omgeving